

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Broj: 02-03-4329

Podgorica, 09. mart 2020. godine

MINISTARSTVO EKONOMIJE
- n/r ministarke, gospođe Dragice Sekulić -

Poštovana gospođo Sekulić,

Na osnovu Vašeg akta, broj: 004-305/8-1089/7 od 26. februara 2020. godine, kojim se traži mišljenje na tekst *Predloga strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina, sa Akcionim planom za 2020-2021. godinu*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga strategije i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dostavljeni Predlog strategije prepoznaje 3 glavna strateška cilja, u okviru kojih su definisani operativni ciljevi i predložene mjere koje treba da doprinesu razvoju preduzetničkog duha i preduzetničkih kompetencija u cijelom društvu i na svim nivoima obrazovanja. Sprovedenje Strategije ostvariće se kroz dvogodišnje Akcione planove, kojim su utvrđene konkretne aktivnosti čija realizacija treba da doprinese ostvarenju strateških ciljeva.

U Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za implementaciju predmetne Strategije u navedenom petogodišnjem periodu okvirna ulaganja bi se mogla kretati na nivou od 2.108.449.70 €, a biće obezbijedena iz nacionalnog budžeta, donatorskih programa, privatnog sektora i iz sredstava IPA. Poseban fokus je stavljen na jačanju uloge i značaja Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje. Naime, pomenutom Strategijom se predviđa **institucionalizacija** Nacionalnog partnerstva, koja bi zahtijevala izdvajanje dodatnih finansijskih sredstava u budžetu Crne Gore.

Za sprovedenje dostavljenog Akcionog plana za 2020-2021. godine definisan je finansijski okvir na nivou od 741.759,96 €, odnosno 318.809,98 € u 2020. godini i 422.949,98 € u 2021. godini. Realizacija planiranih aktivnosti u 2020. godini, koje se finansiraju iz budžeta Crne Gore, ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstva, već su ista opredijeljena tekućim Zakonom o budžetu kod: Centra za stručno obrazovanje u iznosu od 49.000,00 € i Zavoda za zapošljavanje u iznosu 9.999,98 €.

Imajući u vidu navedeno, Ministarstvo finansija u načelu nema primjedbi na Predlog strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, sa Akcionim planom za 2020-2021. godinu, uz napomenu da se prilikom institucionalizacije Nacionalnog partnerstva vodi računa o ograničenim budžetskim sredstvima definisanim Smjernicama makroekonomske i fiskalne politike.

Ističemo, da će iznos sredstava potreban za realizaciju predmetnog Akcionog plana u 2021. godini, biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjeg Zakona o budžetu.

Takođe, s obzirom da se radi o udruživanju finansijskih sredstava iz različitih izvora, ukazujemo da je implementaciju aktivnosti predviđenih ovim planom potrebno uskladiti sa stepenom ostvarenja sredstava iz predviđenih izvora.

S poštovanjem,

MINISTAR
Darko Radunović

The image shows a circular official stamp of the Ministry of Finance of Montenegro. The stamp contains the text 'CRNA GORA' at the top, 'MINISTARSTVO FINANSIJA' around the inner edge, and 'PODGORICA' at the bottom. In the center of the stamp is the coat of arms of Montenegro. Overlaid on the stamp is a handwritten signature in blue ink, which appears to be 'Darko Radunović'.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomije, Direktorat za investicije, razvoj malih i srednjih preduzeća i upravljanje EU fondovima

NAZIV PROPISA

Strategija za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2020-2021. godinu

1. Definisane probleme

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Ministarstvo ekonomije je u skladu sa Programom rada Vlade Crna Gora za 2020. godinu, tematski dio, Ekonomska politika i finansijski sistem, tačka 63 (I kvartal) pripremila Strategiju za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, s Akcionim planom za sprovođenje Strategije za 2020-2021. godinu.

Crna Gora se opredijelila da u svom formalnom i neformalnom obrazovnom sistemu ima jasno usmjerenje ka sveobuhvatnoj primjeni preduzetničkog učenja koje se tretira dvojako. Sa jedne strane pojedinci se motivišu da budu preduzetniji, inovativniji i prilagodljiviji savremenom poslovnom okruženju koje se brzo mijenja, razvijajući preduzetničke osobine koje su neophodne za produktivno radno mjesto. S druge strane, preduzetničko učenje obuhvata sve oblike obrazovanja i obuke - formalno (ono što se uči izvan standardnog obrazovnog programa) i informalno (ono što se nauči slučajno) - doprinoseći preduzetnijem razmišljanju i ponašanju.

Strategija za cjeloživotno preduzetničko učenje Crne Gore 2020-2024. godina usklađena je sa metodologijom iz Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata (Službeni list Crne Gore br. 54/2018) kojom se definiše okvir i proces kreiranja strateških dokumenata. Pri izradi Strategije vodilo se računa i o ključnim nacionalnim, EU strateškim dokumentima i preporukama koje u sebi prepoznaju politiku razvoja malih i srednjih preduzeća, održivog inkluzivnog razvoja, obrazovanja, zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa.

Istovremeno, Strategija je zasnovana na analizi stanja i indikatorima koji doprinose utvrđivanju postojećeg stanja. Takođe, utvrđene su ključne prepreke i izazovi dosadašnjeg razvoja i na tim osnovama formulisani prioriti razvoja. Kroz Akcioni plan su utvrđene konkretne aktivnosti čija realizacija treba da doprinese ostvarenju strateških ciljeva. Akcionim planom se definiše i vremenski period realizacije i potrebna finansijska sredstva na godišnjem nivou.

Preporuke Izvještaja o ostvarenosti Strategije, kao i preporuke u okviru ocjene SBA, ukazuju na prioritete koje je neophodno u narednom periodu realizovati kako bi se do kraja uspostavila efektivna politika preduzetničkog učenja u Crnoj Gori:

100-10000

RECEIVED
 DEPARTMENT OF THE ARMY
 WASHINGTON, D. C. 20315
 DATE: 11/11/68
 FROM: [Illegible]
 TO: [Illegible]
 SUBJECT: [Illegible]

[Illegible text block containing several lines of faint, mirrored text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Illegible text block containing several lines of faint, mirrored text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Illegible text block containing several lines of faint, mirrored text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Illegible text block containing several lines of faint, mirrored text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

[Illegible text block containing several lines of faint, mirrored text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.]

Preduzetničko obrazovanje na svim nivoima formalnog obrazovanja
Neformalno obrazovanje kreirano prema potrebama specifičnih ciljnih grupa
Promocija ishoda preduzetničke kompetencije
Evaluacija i praćenje sprovođenja programa, posebno neformalnog obrazovanja.

Kroz ova četiri prioriteta nastoji se uticati na dalji razvoj preduzetničkog učenja na svim nivoima obrazovanja, uključujući i predškolsko, osiguranje kontinuirane obuke nastavnika, usklađivanja obrazovne upisne politike sa potrebama tržišta rada, uspostavljanja većeg broja partnerstava između obrazovnih ustanova i privrede i primjene praktične nastave, razvoja preduzetničkih znanja i vještina kroz organizovanje trening modula za različite ciljne grupe, promociji primjera dobre prakse i raspoloživih EU programa, a posebno promociji značaja i uloge Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje.

Uzimajući u obzir strateški značaj ovog dokumenta, a u cilju kvalitetne izrade istog, obavljene su konsultacije sa resornim institucijama iz javnog sektora koje su od značaja za učešće u izradi politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja, kao i sa predstavnicima biznis asocijacija, akademske zajednice, nevladinog sektora i međunarodnih organizacija u cilju uključivanja svih relevantnih aktera usmjerenih ka razvoju politike cjeloživotnog učenja. U tom cilju je formirana Radna grupa za izradu Strategije koja broji **30 članova** i koja je sastavljena od predstavnika institucija javnog sektora, obrazovnih institucija, poslovnih asocijacija, nevladinog sektora i međunarodnih organizacija a sve u cilju obezbjeđenja konsultativnog procesa od samog početka izrade dokumenta.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024 postiže se ostvarenje sljedećih ciljeva:

Strateški cilj 1: Unaprijediti razvoj preduzetničke kompetencije na svim nivoima formalnog obrazovanja

Strateški cilj 2: Unaprijediti realizaciju preduzetničkog učenja u okviru neformalnog obrazovanja

Strateški cilj 3: Povećati efikasnost funkcionisanja sistema preduzetničkog učenja

Strateški dokument prepoznaje 3 glavna strateška cilja, u okviru kojih su definisani operativni ciljevi i predložene mjere koji treba da doprinesu razvoju preduzetničkog duha i preduzetničkih kompetencija u cijelom društvu i na svim nivoima obrazovanja, kako bi preduzetnička znanja, vještine i kreativnost pojedinaca bila usmjerena ka transformaciji ideja u ekonomske aktivnosti i stvaranje vrijednosti održivog individualnog, društvenog i ekonomskog prosperiteta.

Ciljevi programske politike za cjeloživotno preduzetničko učenje su usklađeni sa ključnim evropskim strateškim dokumentima u ovoj oblasti: Strategijom razvoja opšteg srednjeg obrazovanja u Crnoj Gori (2015-2020), Strategijom razvoja stručnog obrazovanja u Crnoj Gori (2015-2020), Strategijom razvoja visokog obrazovanja u Crnoj Gori (2016-2020), Nacionalnom strategijom zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2016-2020, Srednjoročnim programom rada Vlade 2018-2020. godine, Programom ekonomskih reformi Crne Gore 2019-2021.godine, Pravcima razvoja Crne Gore 2018-2021.godine itd., kao i sa ključnim EU dokumentima iz ove oblasti: Strategijom "Evropa 2020", Strateškim okvirom za obrazovanje i osposobljavanje ("ET 2020") ,Aktom o malim preduzećima (SBA), Torinskim procesom.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024, definisani su nosioci za realizaciju konkretnih aktivnosti. Strategijom je predviđena realizacija oko 90 aktivnosti u kojima učestvuje oko 30 institucija javnog i privatnog sektora, uz podršku donatorskih programa.

Uzimajući u obzir strateški značaj ovog dokumenta, a u cilju kvalitetne izrade istog, obavljene su konsultacije sa resornim institucijama iz javnog sektora koje su od značaja za učešće u izradi politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja, kao i sa predstavnicima biznis asocijacija, akademske zajednice, nevladinog sektora i međunarodnih organizacija u cilju uključivanja svih relevantnih aktera usmjerenih ka razvoju politike cjeloživotnog učenja. U tom cilju je formirana Radna grupa za izradu Strategije koja broji 30 članova i koja je sastavljena od predstavnika institucija javnog sektora, obrazovnih institucija, poslovnih asocijacija, nevladinog sektora i međunarodnih organizacija a sve u cilju obezbjeđenja konsultativnog procesa od samog početka izrade dokumenta.

Poseban fokus je stavljen na jačanju uloge i značaja Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje, odnosno na njegovoj institucionalizaciji i nastojanjima u sagledavanju mogućnosti za njegovo prerastanje u Savjet za preduzetničko učenje. Uloga ovog tijela prvenstveno bi se ogledala u efektivnijoj implementaciji strategije i akcionog plana, promociji značaja preduzetničkog učenja i primjera dobre prakse kao i njegovom unapređenju i većoj zastupljenosti u formalnom, a posebno neformalnom obrazovnom sistemu, podizanju kvaliteta preduzetničkog učenja zasnovanog na iskustvima implementiranih mjera i politika iz ove oblasti, itd.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Struktura strateških ciljeva je postavljena tako da se fokus preduzetničkog učenja usmjeri ka efikasnijom sprovođenju programa formalnog i neformalnog obrazovanja ka **utvrđenim ciljnim grupama**, (učenici, studenti, nastavnici, nezaposleni, mladi, žene, odrasli, itd) uz snažnu promociju primjera dobre prakse i konstantno praćenje ostvarenja planiranih ishoda.

Na taj način želi se uticati na 4 ključna aspekta:

Izgradnju preduzetničke generacije – da mladi ljudi učestvuju u učenju koje razvija preduzetnički način razmišljanja, omogućavajući im da ispolje svoju kreativnost i podstičući njihov smisao za inicijativu i inovacije.

Razvoj konkurentne i održive ekonomije – da preduzetnici i zaposleni ispoljavaju svoju kreativnost i preduzetnički način razmišljanja, vladajući znanjima, vještinama i sposobnošću da stvore novu vrijednost doprinoseći većoj konkurentnosti preduzeća.

Efektivnu uključenost svih aktera i donosioca odluka u implementaciji – da vladine institucije, privatni,

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is too light to transcribe accurately.

civilni sektor i akademska zajednica aktivno učestvuju u kreiranju i sprovođenju programa, mjera i aktivnosti usmjerenih u pravcu stvaranja preduzetničkog društva.

Podizanje svijesti i promocija preduzetničke kompetencije kao dominantnog trenda - učenici, studenti, djeca, nastavnici, mladi, potencijani i postojeći preduzetnici, žene u biznisu... promovišu preduzetničke ideje i prezentuju primjere dobre prakse u medijima i društvenim mrežama, na okruglim stolovima, konferencijama, učeničkim sajmovima, takmičenjima u zemlji i inostranstvu, doprinoseći stvaranju preduzetnički orjentisanih pojedinaca i društva u cjelini.

Za sprovođenje Akcionog plana 2020-2021 predložen je finansijski okvir na nivou **741.759,96€**, odnosno **318.809,98€** u 2020. godini i **422.949,98€** u 2021. godini, i to:

- nacionalni budžet – 156.499,96€ (21,1%)
- javni sektor – 0 € (0%)
- IPA – 278.500,00€ (37,6%)
- donatorski programi – 274.010,00€ (36,9%)
- privatni sektor – 32.750,00€ (4,4%).

Posmatrano **po strateškim ciljevima** najviše sredstava je izdvojeno za realizaciju strateškog cilja 1, ukupno **366.250,00€** ili 49,4% ukupnih ulaganja, zatim strateškog cilja 2, ukupno **294.909,96€** ili 39,8%, a najmanje za realizaciju strateškog cilja 3, ukupno **80.600,00€** ili 10,8%. Imajući u vidu međusektorski karakter preduzetničkog učenja, efikasna koordinacija je od ključnog značaja za uspješnu implementaciju i postizanje ciljeva utvrđenih Strategijom za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024.

U periodu sprovođenja Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024.godina ne očekuje se značajniji rast ulaganja na godišnjem nivou, tako da se okvirne projekcije za naredne tri godine sprovođenja, kreću na istom nivou kao i za prve dvije godine, pa bi okvirni budžet za 2024 mogao biti projektovan kao što je predstavljeno u sljedećem tabelarnom prikazu (uz indeksiranje od 2%)

	GODIŠNJI BUDŽET u €
2020	318.809,98
2021	422.949,98
2022	440.037,16
2023	448.837,91
2024	457.814,67
Eksterna Evaluacija	20.000
Ukupno	2.108.449,70

Ukupna ulaganja u sprovođenju aktivnosti politike cjeloživotnog preduzetničkog učenja u navedenom petogodišnjem periodu okvirno bi se mogla kretati na nivou od 2.108.449,70€. Trend rasta ulaganja može se očekivati od strane privatnog sektora, ali i iz sredstava IPA, a što će biti poznato tek nakon usvajanja novog finansijskog okvira EU za period 2021–2027. godine.

Takođe, Strategija ne iziskuje dodatne troškove za građane i privredu, već doprinosi jačanju javno-privatnog partnerstva u implementaciji sprovođenja politike preduzetničkog učenja i uspostavljanju

čvršćih veza saradnje između institucija formalnog obrazovanja i privrede, ne izazivajući pri tom nikakva administrativna opterećenja i barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? **Obrazložiti.**
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? **Obrazložiti.**
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? **Obrazložiti.**
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? **Obrazložiti.**

Da bi se sprovodila Strategija za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina, odnosno implementirao Akcioni plan za period 2020-2021, za sve aktivnosti definisani su izvori finansiranja na bazi nacionalnog budžeta, IPA fondova, drugih donatora, kao i doprinosa iz privatnog sektora.

Realizacija planiranih aktivnosti u 2020. godini, ne zahtijeva obezbjeđenje dodatnih budžetskih sredstava, već su ista opredijeljena Zakonom o budžetu za 2020. godinu u ukupnom iznosu od 58.999,98 € - institucije javnog sektora koje se finansiraju iz Budžeta.

Centar za stručno obrazovanje - (prilog saglasnost)
Zavod za zapošljavanje Crne Gore - (prilog saglasnost)

UKUPNO: 58.999,98€

Za realizaciju aktivnosti u 2021. godini, u okviru saglasnosti svih gore navedenih institucija, definisano je da su sredstva za realizaciju aktivnosti u 2021. godini, planirana u iznosu koji je naveden u Akcionom planu 2020-2021.

Iz implementacije propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze
Sredstva za realizaciju Akcionog plana za 2020. godinu planirana su budžetom institucija za budžetsku 2020. godinu (prilog saglasnosti institucija)

Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata

Implementacijom se neće ostvariti prihodi za budžet Crne Gore

Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**

Izrada strategije je obuhvatila istraživanje i analizu relevantnih podataka i dokumenata, javne konsultacije sa privatnim, javnim i NVO sektorom, kao i koordinaciju sa pojedinačnim predstavnicima nadležnih institucija, poslovnih udruženja MSP, kao i predstavnika ključnih međunarodnih organizacija.

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice to ensure transparency and accountability.

2. The second section outlines the various methods used for data collection and analysis. It highlights the use of both qualitative and quantitative techniques to gain a comprehensive understanding of the subject matter.

3. The third part of the document focuses on the implementation of the proposed strategies. It provides a detailed timeline and identifies the key personnel responsible for each stage of the process.

4. Finally, the document concludes with a summary of the findings and a list of recommendations. It suggests that regular monitoring and evaluation are essential to ensure the long-term success of the project.

5. The fourth section of the document details the financial aspects of the project. It includes a budget breakdown and a forecast of the expected costs and revenues over the next five years.

6. The fifth part of the document discusses the potential risks and challenges that may arise during the implementation phase. It offers practical advice on how to mitigate these risks and maintain the project's momentum.

7. The sixth section of the document provides a list of references and sources used in the research. It includes both academic journals and industry reports to support the findings and conclusions.

8. The seventh part of the document is a glossary of terms used throughout the document. It defines key concepts and abbreviations to ensure clarity and consistency in the communication.

9. The eighth section of the document is an appendix containing additional data and information. It includes a list of all the receipts and invoices used as evidence for the financial data.

10. The final part of the document is a list of acknowledgments. It expresses gratitude to the individuals and organizations that provided support and assistance during the course of the project.

11. The document is a comprehensive report that covers all aspects of the project, from the initial planning to the final evaluation. It provides a clear and concise overview of the project's progress and offers valuable insights into the challenges and opportunities ahead.

12. The report is intended for a wide range of stakeholders, including the project team, management, and external partners. It is designed to be easy to read and understand, with a focus on providing actionable information.

13. The document is a valuable resource for anyone interested in the project and its outcomes. It provides a detailed and up-to-date account of the project's status and offers a clear path forward for the future.

14. The report is a testament to the hard work and dedication of the project team. It is a reflection of their commitment to excellence and their desire to achieve the best possible results for the project.

15. The document is a key component of the project's overall communication strategy. It provides a central point of reference for all project-related information and ensures that everyone is on the same page.

Tehnička podrška je obezbijeđena od strane BESME projekta- tehnička pomoć kroz IPA 14, u okviru koje je izabran jedan nacionalni i jedan međunarodni ekspert u oblasti preduzetničkog učenja sa ciljem pružanja pomoći.

U kreiranju dokumenta učestvovalo je oko 30 predstavnika institucija javnog i privatnog sektora. Rezultat konsultacija je kreirani dvogodišnji akcioni plan 2020-2021. koji obuhvata definisanih oko 90 aktivnosti čija implementacija se očekuje u narednom dvogodišnjem periodu.

Konkretno, sproveden je sveobuhvatan proces na planu preispitivanja i analize:

- izvještaja o sprovođenju akcionih planova strategije u prethodnom periodu;
- analize aktuelnih zbivanja na planu cjeloživotnog preduzetničkog učenja i promovisanja preduzetništva kao ključne kompetencije u Crnoj Gori i u okviru pretpristupnog procesa u EU;
- analize postojećih aktivnosti Nacionalnog partnerstva za preduzetničko učenje;
- preispitivanja postojećeg institucionalnog okvira i
- preispitivanja drugih relevantnih strateških dokumenata.

Nacrt Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2020-2024. godina sa dvogodišnjim Akcionim planom za sprovođenje, u skladu sa crnogorskim zakonodavstvom, prezentovan je najširoj javnosti i proces javne rasprave trajao je 20 dana (od 27. Januara 2019 do 15. Februara 2020. godine), omogućujući javnosti da dostave komentare i sugestije na nacrt Strategije. U okviru ove faze organizovan je okrugli sto (12. februar 2020. godine) na kojem je predstavljena Strategija. Sve primjedbe i komentari tokom okruglog stola su evidentirani, a relevantne sugestije su ugrađene u finalnu verziju Strategije. Ujedno, nacrt Strategije je bio dostupan na internet stranici Ministarstva ekonomije www.mek.gov.me i na portalu e-Uprave www.euprava.me.

7: Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Praćenje sprovođenja Strategije i Akcionog plana vršiće Ministarstvo ekonomije. Značajnu podršku u praćenju implementacije definisanih mjera imaće i Nacionalno partnerstvo za preduzetničko učenje na osnovu čijeg će izvještavanja Ministarstvo ekonomije pripremati godišnje izvještaje o realizaciji akcionih planova i podnositi Vladi na usvajanje.

Strategija se usvaja na period od 5 godina, s tim što se poslije dvije godine vrši revizija. Osnov za praćenje sprovođenja i odgovarajućeg izvještavanja o sprovođenju Strategije je okvirni višegodišnji Akcioni plan implementacije, kao i detaljni dvogodišnji/jednogodišnji akcioni planovi. U okviru svakog strateškog cilja definišu se mjere i aktivnosti čija realizacija treba da doprinese ostvarivanju ciljeva. U tom kontekstu definišu se očekivani rezultati i indikatori ostvarenosti, nosioci realizacije, vremenski rok za realizaciju i potrebna finansijska sredstva. U implementaciji Strategije biće uključen značajan broj institucija. Nadležne institucije dostavljace godišnje Izveštaje Ministarstvu ekonomije o realizaciji strateških mjera i aktivnosti iz svoje nadležnosti. Blagovremenim praćenjem će se identifikovati ostvareni napredak, detaljnije analizirati problemi i prepreke nastale u procesu sprovođenja Strategije.

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This ensures transparency and allows for easy verification of the data.

In the second section, the author outlines the various methods used to collect and analyze the data. This includes both primary and secondary data collection techniques. The primary data was gathered through direct observation and interviews, while secondary data was obtained from existing reports and databases.

The third part of the document provides a detailed analysis of the findings. It shows that there is a significant correlation between the variables studied. The data indicates that as one variable increases, the other also tends to increase, suggesting a positive relationship.

Finally, the document concludes with several recommendations for future research and practice. It suggests that further studies should be conducted to explore the underlying causes of the observed trends. Additionally, it advises that the findings should be used to inform policy decisions and improve operational efficiency.

Po isteku perioda predviđenog za sprovođenje Strategije krajem 2024. godine, izvršiće se konačna evaluacija koja će sadržati analizu implementacije, kao i preporuke, zaključke, naučene lekcije i najbolju praksu po pitanju njenog sprovođenja koje će predstavljati osnov za kreiranje novog strateškog dokumenta za naredni period.

Realizacija politike doprinijeće rastu sljedećih indikatora uspjeha na nivou strateških ciljeva:

- Unaprijediti razvoj preduzetničke kompetencije na svim nivoima formalnog obrazovanja
- Unaprijediti realizaciju preduzetničkog učenja u okviru neformalnog obrazovanja
- Povećati efikasnost funkcionisanja sistema preduzetničkog učenja

Dodatno, na nivou svakog pojedinačnog operativnog cilja definisana su dva odgovarajuća indikatora učinka.

Pored godišnjih izvještaja o sprovođenju Akcionog plana, biće pripremljen i završni izvještaj po isteku vremenskog roka važenja strateškog dokumenta.

U cilju obezbjeđenja neophodnog kontinuiteta u sprovođenju politike, u završnoj godini implementacije, pokrenuće se aktivnosti na evaluaciji kako bi se obezbijedilo pravovremeno korišćenje nalaza evaluacije u procesu izrade politike u nastupajućem periodu implementacije narednog dokumenta. Resorno Ministarstvo će biti odgovorno za angažovanje eksterne ekspertize za pripremu evaluacije dokumenta, uz obezbjeđenje sredstava iz nacionalnog budžeta, alternativno donatorskih sredstava.

Datum i mjesto

26.02.2020. godine

MINISTARKA

Dragica Sekulić

